

Asia: VN/18678/2026

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitys valtioneuvoston asetukseksi valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026–2028 tähtää nuorten työllisyyden edistämiseen ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen kaupunkien eri osissa. Hallituksen kehysriihessä on linjattu, että pilotti toteutettaisiin korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa sekä kuudessa suurimmassa kaupungissa. Tavoitteena on vähentää erityisesti naapurustoihin ja kaupunkien eri osa-alueisiin kohdistuvaa nuorisotyöttömyyttä. Kohderyhmän työllisyyttä pyritäisiin edistämään ja pitkäaikaistyöttömyyttä vähentämään niillä kaupungin osa-alueilla, joilla nuorten työttömyys ja tuen tarve ovat suurimmat. Lisäksi hankkeella tavoiteltaisiin muutosta avustukseen oikeutettujen kaupunkien eri osien nuorten työttömyyden eriytymiskehitykseen.

Esityksestä ei käy ilmi, millä perusteilla valtionavustuksen saajiksi esitetyt kaupungit on valittu. Esityksen antama kuva nuorisotyöttömyyden vaikeasta tilanteesta ei kaikilta osin vastaa esimerkiksi Tilastokeskuksen tietoihin perustuvaa kesäkuun lopun tilannetta kaupungeittain ja seutukunnittain, kun tarkastellaan alle 25- vuotiaiden työttömien työnhakijoiden prosenttiosuutta alle 25-vuotiaasta työvoimasta. Avustuksen saajiksi esitetyt Espoo (17,3 %), Helsinki (16,5 %), Joensuu (22,7 %), Jyväskylä (27,2 %), Kuopio (20,8 %), Lahti (26,6 %), Oulu (23,3 %), Pori (24,5 %), Tampere (20,8 %), Turku (17,6 %) ja Vantaa (21,7 %) ovat nuorisotyöttömyyden osalta paremmassa asemassa kuin Etelä-Karjalan työllisyysalueeseen kuuluva Imatra, joka kärsii muutoinkin heikosta työmarkkinatilanteesta. Imatralla alle 25- vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus vastaavan ikäisestä työvoimasta oli kesäkuun 2026 lopussa 32,2 % ja Imatran seutukunnassa 30,7 %. Imatran lisäksi myös esimerkiksi muut kaupungit lähialueineen kärsivät avustuksen saajiksi esitetyistä kaupungeista korkeammasta nuorisotyöttömyydestä, kuten Äänekoski (33,7 %) ja Kotka (27,9 %).

Alueiden ja niiden asukkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta Lappeenrannan kaupunki pitää parempana ratkaisuna, että asetuksessa ei määriteltäisi etukäteen, mitkä kaupungit voivat hakea avustusta. Sen sijaan asetuksessa tulisi määritellä kohderyhmään ja hankkeiden tavoitteisiin liittyvät

kriteerit, joiden perusteella valtionavustusviranomaisen päättäisi avustuksen myöntämisestä hakijoille käytettävissä olevan määrärahan puitteissa. Koska avustettavilla hankkeilla on kiinteä yhteys työvoimaviranomaisen toimintaan, Lappeenrannan kaupunki pitää perusteltuna, että avustus kohdennettaisiin työvoimaviranomaisille joko avustushaun kautta tai osana työvoimaviranomaisten toiminnan rahoitusta.

Esitys jättää avoimeksi, mitä kaupungin järjestämällä hankkeella tarkoitetaan. On epäselvää, tuleeko hankkeen olla myös kyseisen kaupungin itse toteuttama vai voiko toteuttajana olla jokin muu taho, kuten kolmannen sektorin toimija tai samaan työllisyysalueeseen kuuluva kunta. Jos hankkeen järjestäjä ja toteuttaja voivat olla eri tahoja, syntyy vaikutelma, että jotkut kaupungit saisivat erillisen väylän kautta lisärahoitusta työllisyyspoliittiseen tukeen, joka on tulossa kaikkien työvoimaviranomaisten keinovalikoimaan. Tämä voi vahvistaa jo ennestään alueiden eriarvoistumiskehitystä. Jos hankkeen toteuttaja voi olla muu taho kuin järjestäjänä toimiva kaupunki, Lappeenrannan kaupunki esittää, ettei uutta valtionavustusta ja siihen liittyvää hallinnointia kustannuksineen otettaisi käyttöön. Sen sijaan varatut määrärahat tulisi ohjata työvoimaviranomaisille käytettäväksi työllisyyspoliittisella tuella tuettuun toimintaan, jota voitaisiin kohdentaa myös nuoriin.

Natunen Sanna

Lappeenrannan kaupunki - Lappeenrannan kaupunginhallitus 17.8.2026